

בס"ד י' ניסן ה'תשפ"ו
הדלקת נרות - 18: 38
צאת השבת - 19: 29
רבנו תם - 20: 14
שעון קיץ - מהלוח המדוייק של "אור החיים"
"ע"פ "אופק תל אביב"

שְׁנֵה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ - עלון מס' 1297
@ יום שלישי בערב **בדיקת חמץ**.
@ יום רביעי סוף זמן אכילת חמץ = **10: 11**
@ יום רביעי סוף זמן ביעור החמץ = **11: 27**
@ יום רביעי סוף זמן "**ברכת הלבנה**" כל הלילה.
@ לא אומרים "צדקתך".
@ פרשת הנשיאים יום י"א.

אברהם יגל

לעיני בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל
לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

פפסידין: "וערבה"
(מלאכי ג')

עלון "אברהם יגל" הבא יצא
בע"ה בפרשת "תזריע-מצורע"

פרשת צו שבת הגדול

סגולה להשתתף בשיעורו בלויין
של הרה"ג יצחק יוסף שליט"א
בבית הכנסת "אוהל מועד"
במוצ"ש בשעה 21:30

מעשינו הפרשה:

- ← דינים נוספים בקורבן עולה ובקורבן מנחה.
- ← קורבן אהרון ובניו ביום משיחתם.
- ← דינים נוספים בקורבנות: חטאת, אשם ושלמים.
- ← הקדשתם של אהרון ובניו לכהונה.
- ← "צו את אהרן"
- מדוע נאמרה דוקא המילה "צו" בפרשתנו?
- (רש"י) אלא נאמר במדרש: א. לשון זירוז. ב. בקרבן עולה יש חסרון כיס לכהן כי כולה נשרפת ולכן הכהן צריך זירוז.
- "מיצות האכיל במקום קדוש" (ו, ט)
- רמז למצות שאוכלים בליל פסח, שיהיה במקום קדוש, דהיינו שיקדש את הפה, שהוא מקום אכילת המצות. וזה גם מרומז במילה "פרעה" מלשון "פה רע", והתיקון לזה "פסח" "פה סח", לדבר רק דברים טובים וקדושים, שכל המרבה לספר בהם הרי זה משובח, וההיפך, מי שאינו מדבר בדברים טובים ח"ו, אינו משובח. (הרב גרשון שטיינברג זצ"ל)
- "ותקחל העדה אל איהל מועד"

סגולות ובקשות בליל הסדר

- א. בספר 'בית אהרן' כתב: בליל הסדר יכול האדם לבקש הכל מהש"ת ותקובל תפילתו. ורמז לזה "וכאן הבן שואל", שואל מאביו שבשמים הן ברוחניות והן בגשמיות.
- ב. סגולה שמירת האפיקומן: מובא בשם הקדמונים זצ"ל סגולה גדולה להשאיר חתיכה קטנה מהמצה של האפיקומן, אחרי שגמרו לאכול האפיקומן, ולהצניעו בביתו על כל ימות השנה. וזהו סגולה לשמירה, וכן סגולה לפרנסה. ובעל 'איבא דאברהם' הביא דאפיקומן הוא ג"כ סגולה לילדים. ורמז לזה מהפסוק "וצפונך תמלא בטנם". ואפיקומן נקרא 'צפון'.
- ג. בספר 'אוסרי לגפני מהרה"צ חיים כהן זצ"ל המכונה 'החלבו' אכילת הזרוע סגולה לשידוך, ואם היא צלוחה יאכלנה למחרת, ואכילת הביצה סגולה לבנים.
- ד. אכילת החרוסת סגולה לקנות דעת.
- ה. סגולה לברך הבנים: בספר 'יוגד משה' כותב בליל פסח נכון לברך את הבנים, כי אז נתברך יעקב אבינו, והזמן מסוגל לזה.
- יהודי ביקש מן הרבי מקוצק זצ"ל הדרכה ופתח ליהדות בקיצור. אמר לו הרבי "קבל הדרכה בחמש מילים":
"קדש ורחץ כרפס ירחץ מגיד".
"קדש" - קדש כל מחשבותיך ומעשיך.
"ורחץ" - היטהר מכל מידותיך והנהגותיך הפסולות.
"כרפס" - ר"ת כלל ראשון פה סגור. לשמור את הפה מדיבורים אסורים ודברים בטלים.
"ירחץ" - גם מה שנחוץ לומר, אָמור רק מחצית, דַּבַּר פחות שנאמר "מרבה דברים מרבה חטא".
"מגיד" - כל המרבה בסיפור יציאת מצרים הרי זה משובח.

(לפי ציווי ה') כפרי אחד בא לפני ר' משה מקוברין בטענה: כל זמן שהייתי יהודי יחידי פְּרַנְסְתִי הייתה בשפע וכשנתוספו עוד יהודים נתמעטה מאוד.
ענה לו: כתוב (תהלים ל"ב) "רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו" ואמר: רבים (כשרבים יהודים) מכאובים לרשע (רק לרשע). והבוטח בה' חסד יסובבנו".
הבוטח בה' חושב את זה לחסד. (בבר דין ה"ו)
□ "ויעשיו בני ישראל את הפסח במועדו"
למה הוצרך הכתוב להדגיש "במועדו"? אלא מפני שבני ישראל היו מונים 6 מליון. ז"א היו מקריבים לפחות 50 אלף קורבנות לפי משפחה.
ומי עשה זאת? שלושה כהנים בלבד. אהרן, אלעזר ואיתמר עשוו הכל בין הערביים. וזה ההדגשה של הנס הזה.
(משך חכמה)

פינת הניבים והפתגמים

"הקחה את שניו"

ביטוי מהגדה של פסח, המכוון לבן הרשע ומשמעותו: השב לו תשובה ניצחת, תקיפה ועוקצנית המנטרלת את דבריו. המשמעות היא "להקהות" את עוקץ שאלתו (להפוך אותה מחדה לקחה), כלומר להביך אותו ולהראות כי דבריו אינם ראויים להתחשבות. כיוון שלא שאל שאלה אלא רק בא לקנטר, איננו עונים לדבריו אלא "מקהים את שניו".
דורשי רשומות מצאו כי אם תקחה (תפחית) מ"רשע" (בנימטריה 570) את "שניו" (366), התוצאה "צדיק" (204).

□ "וכלי הרש אשר תבשל בו"
התיבה "וכלי" ר"ת והם כהן לוי ישראל. התיבה "תבשל" מרמז שתהיו בשקט ואל תבעסו ביום השבת. "אשר תבשל" אותיות "לשבת". התיבה "בו" ר"ת בשר ודם שזהו הגוף הגורם למחלוקת. (שלמה אלביליה הי"ו)
□ "והרים את הדשן"
הרואים עצמם כעפר ואפר והרי הם לפניו יתברך כדשן - הקב"ה ירומם אותם משפלותם. (רבי ישראל ממודז'ין)

הסיו ממשול מדרך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת", "חידושי", "דרשו": <http://ladaat.info/> <https://www.hidush.co.il/>

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

בדיקת חמץ וליל הסדר

א. הנזהר ממשוהו חמץ בפסח, מן השמים מסייעים בידו **שלא יחטא כל השנה**, ולכן קודם ליל י"ד בניסן נוהגים לנקות את כל חדרי הבית, שלא ישאר שם משוהו חמץ. וכן את ילקוטי בתי הספר והתיקים של הילדים, ואינו צריך לבדוקם לאור הנר בליל ארבעה עשר בניסן.

ב. זמן הבדיקה הוא כעשרים דקות לאחר השקיעה, **ואסור לאכול פת או עוגה** יותר מ- 54 גרם החל מחצי שעה קודם לזמן הבדיקה, אבל מותר לאכול פת או עוגה פחות מ- 54 גרם, וכן פירות או ירקות, אפילו הרבה, וכן תבשיל אורז וכדומה, או תה או קפה.

ג. **אסור להתחיל במלאכה חצי שעה קודם זמן הבדיקה**, ואסור להתחיל ללמוד מזמן הבדיקה, אבל אם התחיל ללמוד לפני זמן הבדיקה, אין צריך להפסיק.

ד. אחר הבדיקה יבטל את החמץ ויפקירנו, ויאמר: **"כל חמירא דאיכא ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה וכו'",** (בלשון הקודש: **"כל חמץ ושאר שישנו ברשותי שלא ראיתיו ושלא בערתיו יתבטל ויהיה כעפר הארץ"**).

קדש - א. מוזגים כוס ראשון, וצריך לשטוף הכוסות ולהדיחן כדן כוס של ברכה, ובין כוס לכוס אין צריך שטיפה מ"מ לפי הסוד טוב שיהיה לו כוס מלא מים סמוך לשולחנו כדי לשטוף ולהדיח הכוסות, ובין כוס לכוס.

ב. ברכת שהחיינו יכוון לפטור המצה והמרור וההגדה. ברכת הגפן יכוון על כוס שני ובכוס ברכת המזון שהוא כוס שלישי יכוון על כוס רביעי. וצריך לשתות בהיסבה על צד שמאל 4 כוסות.

ג. נשים חייבות בארבע כוסות ובכל המצוות הנהוגות באותו לילה. משום שאף הן היו באותו הנס.

ד. תינוקות שהגיעו לחינוך (גילאי 5-6) מצוה ליתן לכל אחד כוסו לפניו כדי שישאלו מה נשתנה שאנו מקבלים כל אחד כוס בפני עצמו.

ה. ראו להזהר שלא לשתות יין בין כוס ראשון לכוס שני כדי שלא ישתכר וימנע מלעשות הסדר. אבל שאר משקים שלא משכרים מותר לשתות.

ורחץ - נוטל ידיו כהלכה בכלי ואינו מברך על נטילת ידים.

כרפס - א. כלל ראשון פה סגור.

ב. יקפיד לא לדבר דברים בטלים במהלך הסדר.

ג. יקח פחות מ- 20 גרם כרפס - טובלו בחומץ או מי מלח או מיץ לימון שרובו מים, יקפיד שהטיבול יהיה קודם לברכה כדי שלא יהיה הפסק בין הברכה לאכילה.

יניח - יקח המצה האמצעית ויבצענה לשניים ויניח את החלק הקטן בין שתי המצות השלימות ואת החלק הגדול יצניענו לאפיקומן. ויש נוהגים על פי הסוד לבצוע החלק הגדול בצורת ו' והחלק הקטן בצורת ד'.

מגיד - יגביה הקערה שיש בה המצות. ויאמר **"הא לחמא עניא"**, וצריך להסביר לנשים את פירוש הא לחמא עניא. כשמגיע ל- **"מצה זו"** יגביה המצה הפרוסה כדי להראותה למסובין, וכן כשמגיע ל- **"מרור זה"** יגביה החסה, אבל כשאומר **"פסח זה"** לא יגביה הזרוע, וכשיגיע ל- **"לפיכך"** מגביה כל אחד את כוסו בידו עד שמברך גאל ישראל. שותה כוס שניה בהיסבה על צד שמאל.

רחצה - יטול ידיו כהלכה ויברך על נטילת ידיים.

מוציא מצה - יקח שתי המצות השלימות עם המצה הפרוסה ביניהם ויברך המוציא, ויניח המצה התחתונה על השולחן ובצוע מהשלמה ומן הפרוסה כזית מכל אחד ויטבלם במלח. ויאכלם בהיסבה שתי כזיתות וטוב לאכול

תוך 4 דקות לכל כזית, ובדיעבד עד שבע דקות וחצי לכל כזית, וכן יאכלו המסובים 2 כזיתות ואם קשה להם די בכזית אחת.

מרור - יקח כזית מרור וישקענו בחרוסת ולא ישהנו בתוכו וינער החרוסת מעליו, ויברך על אכילת מרור, ויאכלנו בלא הסיבה, ולא יברך אלא לאחר הטיבול בחרוסת ויכוין לקיים מצות אכילת מרור מדרבנן ויפטור בברכה אכילת מרור של כורך, ולכן לא ידבר בין אכילת מרור לכורך.

כורך - יקח כזית מצה מהמצה השלישית וכורכה עם כזית מרור וטובלה בחרוסת ואומר זכר למקדש ואוכלן יחד בהסיבה.

שולחן עורך - יאכל סעודתו בשמחה ובטוב לב, ויזהר שלא יאכל הרבה עד שיהיה שבע לגמרי שהרי צריך להשאיר מקום בשביל אכילת האפיקומן שיאכלו בתיאבון, שאם אכלו אכילה גסה לא יצא ידי חובתו.

יפץ - אפיקומן פירושו- אפיקו - הוציאו - מן - מיני מתיקה, דהיינו פונים לבני הבית שאם רוצים לאכול מיני מתיקה יאכלו עכשיו קודם אכילת המצה שאין מפטירין לאחר הפסח אפיקומן.

יאכלו כזית מהמצה השמורה שהניחו לאפיקומן זכר לקורבן פסח הנאכל על השובע, ויש מחמירין לאכול שתי כזיתות אחד זכר לקרבן פסח ואחד זכר למצה הנאכלת עימו. ויאכל בהיסבה ויהיה זהיר לאוכלו קודם חצות.

אחר האפיקומן אין לאכול שום דבר אפילו פירות כדי שישאר טעם האפיקומן בפה, ולענן שתייה מותר, תה וקפה.

ברך - יטול ידיו למים אחרונים, ואחר כך מוזגים לו כוס שלישי ומברך עליו ברכת המזון ובורא פרי הגפן ושותהו בהיסבה ולא ישתה יין בינו לכוס רביעי, ומצוה לחזר אחר זימון, צריך לאחוז הכוס בידו בזמן ברכת המזון.

הלל - מוזגים כוס רביעי ואומר "לא לנו" וגומר עליו אמירת ההלל.

נרצה - חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח ולספר בניסים ונפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו.

חרוסת פרסית

כל פעם שמתקרב חג הפסח, אנחנו נזכרים בחרוסת הטעימה שמורחים על המצה או על החסה. חרוסת של חג פסח מכילה מרכיבים בריאים במיוחד - אגוזים, שקדים, פירות יבשים, רימונים ועוד. עקב כך, החרוסת מכילה כמות גבוהה יחסית של קלוריות, אולם מאידך מכילה הרבה מאוד ויטמינים ומינרלים חיוניים וכן חומצות שומן חיוניות (ובכך מקלים על הטמעת הסוכר בגוף) וחלבון איכותי, מעבר למינרלים שונים כמו סידן ומגנזיום. וויטמין C ובטא קרוטן וברזל.

פסח - ליל סדר בניכר

מצב-רוחו של הלל, הסוחר המפורסם, היה קרוב לדיכודך.

נסיעתו החשאית לרומא נמשכה יותר מהמתוכנן.

לפי תוכניתו המקורית היה צריך להימצא זה מכבר בביתו, במחיצת בני-משפחתו, ולהתכונן יחד עם לחג-הפסח. אבל הקב"ה רצה, כנראה, אחרת. הנה, הגיע כבר ערב-פסח ועליו לעשות את החג ברומא.

באותה תקופה חל איסור חמור על הימצאותם של יהודים ברומא. יהודי שהיה מעזי להציב את כף רגלו על אדמת העיר היה צפוי לעונש מוות מידי.

אבל מה יעשה סוחר גדול כהלל, כאשר עיסקה חשובה ביותר תלויה בהסכמתם של כמה אנשים ברומא?

הוא החליט להתחפש לנוכרי ודרך זו נכנס אל העיר והסדיר בה את עסקיו, שנמשכו, כאמור, יותר מהמתוכנן...

אין פלא אפוא שהוא היה מדוכדך.

וכי מה יעשה לבדו בעיר נוכריה? היכן יערוך את ה'סדר'? מניין ישיג מצות? כיצד יישמר מאכילת חמץ בפסח? המחשבה שעליו לחגוג את חג החירות בתנאים כאלה, גרמה לו עוגמת-נפש עמוקה ביותר.

ולפתע נצנץ רעיון במוחו: "קשה להאמין שאכן אין ברומא יהודים", אמר בלבו. "ודאי חיים בה יהודים המסתירים את עובדת יהדותם. אם כן, אצא לשוק ואראה אם מישוה קונה מוצרים 'פסחיים' מובהקים, כגון חזרת למרור וכדומה".

"מי שיקנה דברים כאלה, יש להניח שהוא יהודי".

הרעיון הזה הפיח בלבו תקווה והוא מיהר לצאת אל השוק. הוא עמד והתבונן סביבו שעה ארוכה ולמרבה צער לא מצא את אשר חיפש. חלפה שעה ועוד שעה, השמש כבר החלה לנטות לכיוון מערב, והלל כבר היה קרוב לייאוש...

ולפתע הבחין בכרכרה הדורה שהתקרבה אל השוק וממנה ירד לא אחר מאשר ראש-העיר בכבודו ובעצמו. הלל, שהתבונן בו היטב, ראהו לוחש משהו למשרתו, והלה ניגש אל דוכן ירקות וקנה ... חזרת!

בינתיים התאסף קהל רב סביב כרכרתו של ראש-העיר, וזה הסביר לקהל, שבא במיוחד כדי לעמוד על מצב העניינים בשוק וכדי לראות אילו שיפורים להכניס בו... אבל הלל כבר ראה את מה שראה. הוא גם הבחין, שברגע שהמשרת חזר עם החזרת עלה ראש-העיר על הכרכרה וחזר לביתו.

ליותר מזה הוא לא היה זקוק.

להלל לא היה עתה ספק בכך, שראש-עיריית רומא בכבודו ובעצמו הוא יהודי. ולא זו בלבד, אלא שהוא יהודי שומר-מצוות, שבא בעצמו לשוק כדי לקנות את המרור לליל-הסדר.

אבל כיצד יוכל להגיע אליו ולגלות לו את בעייתו?

הרבה אפשרויות לא עמדו בפניו, כשהחליט לגשת לביתו של ראש-העיר ולבקש ראיון דחוף בעניין שאינו סובל דיחוי.

הוא נתקבל אצל ראש-העיר וביקש לשוחח עמו בארבע עיניים. "אני יהודי", פתח ואמר, כשעיניו בוחנות את פני ראש-העיר.

"התעכבתי כאן שלא באשמתי ואין לי היכן לחגוג את ה'סדר'. ראיתיך קונה בשוק חזרת והחלטתי שאתה יהודי. אני מבקש ממך, שתאפשר לי להתארח בביתך

בשמונת ימי החג".

כשהלל דיבר היו פניו של ראש-העיר אטומות, רק עיניו הביטו בו בעירנות. כשסיים את דבריו, לא אמר ראש-העיר דבר.

הוא קם ממקומו, אחז בזרועו של הלל והכניסו לחדר שני. שם פתח דלת סודית שהובילה לאולם תת-קרקעי גדול. בחלל הזה עמדו שולחנות ערוכים וריח של מאכלי-חג עמד באוויר.

ראש-העיר הכניסו לחדר צדדי ואמר לו: "כאן תוכל לעשות את החג בביטחון".

הלל לא האמין למראה עיניו... היה נדמה לו שהוא מצוי בתוך איזשהו חלום לא מציאותי...

לקראת שעת המנחה קרא לו משרת לתפילה, והובילו לבית-כנסת קטן, אך יפה ומהודר מאין כמותו.

שם התקבצו כעשרים יהודים שחיו חיי-יהדות במחצרת ברומא.

בתום תפילת ערבית איחלו המתפללים 'חג-שמח' איש לרעהו ונכנסו לאולם הגדול כדי לערוך את הסדר.

ראש-העיר הושיב את הלל בראש השולחן והוא ממש היה צריך לצבוט את עצמו כדי להאמין שאינו חולם. "הזאת רומא, העיר שבה אסור ליהודים לגור?!", שאל את עצמו.

ה'סדר' התנהל כדת וכדין, באווירה מרוממת, כאשר הלל, שהיה תלמיד-חכם, מוסיף מפעם לפעם הסברים ומדרשים על דברי ה'הגדה'.

לאחר אמירת ה'הגדה' החלה הסעודה, שאף היא התנהלה ברוח טובה ומתוך שמחה.

ולפתע ראה הלל דבר שהקפיץ אותו ממקומו. לתדהמתו ראה את אחד המשרתים מגיש לנוכחים, שאכלו זה עתה בשר, עוגת-גבינה, והכול נוטלים ממנה ואוכלים לתיאבון.

"מה קורה כאן?!", שאל בחרדה. "האם יהודים אינם יודעים שאסור לאכול גבינה אחרי בשר?!"

"אני חשבתי שאתם יהודים שומרי-מצוות", קרא לעברו של ראש-העיר, כשדמעות חונקות את גרונו.

"עכשיו אני כבר לא יודע אם לא נכשלתי באכילת חמץ בפסח". במקום להשיב על דבריו, ביקשו ראש-העיר להתכבד בעוגת-הגבינה הטעימה, והתחיל להסביר, שאין הם גורסים שזו עבירה לאכול גבינה אחרי בשר, שאין הדבר חמור כל כך וכי.

מדבריו היה ניכר, שהוא מחשיב את עצמו ללמדן גדול, והדבר הזה העלה את חמתו של הלל.

הלל פרץ בבכי מר כשנוכח עם מי יש לו עסק ועל שולחנו של מי אכל בליל-הסדר. באולם השתררה דממה והכול הביטו ביהודי המתייפת. חלפו כמה שניות וראש-העיר אחז בזרועו ואמר ברוך: "אתה יכול להירגע, הלל. אנו שומרים על דיני התורה בדיוק כמוך. אילו היית טועם מהעוגה היית מוצא, שאין היא עוגת-גבינה, אלא 'פרווה' למרות המראה המטעה שלה".

"אז למה לא אמרתם לי זאת מיד?". זעק הלל. "למה גרמתם לי עוגמת נפש כה רבה?"

"לעילך להבין", השיבו ראש-העיר בחיך, "שהיה מקום לחשוד שמא מרגל אתה שנשלח אלינו ברמייה כדי לגלות את סודנו".

"רצינו להעמידך בנסיון, ושמחנו לראות שאתה יהודי תמים וירא-שמים. עכשיו נוכל לשמוח באמת בשמחת חג-הפסח"...

